

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska



Informacja sygnałna

Wyniki wstępne

Warszawa, 2006-09-22

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

**PRZEDWYNIKOWY SZACUNEK GŁÓWNYCH
ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH ¹⁾**

Wyniki szacunku przedwynikowego produkcji głównych upraw rolnych i ogrodnich w 2006 r. przedstawiają się następująco:

- zbiory zbóż ogółem szacuje się na ok. 22,0 mln t, tj. o 18,4% mniej od ubiegłorocznych; w tym zbiory zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi szacuje się na ok. 20,6 mln t, tj. o 17,3% mniej od uzyskanych w 2005 r.,
- zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na blisko 1,6 mln t, tj. o 9,3% więcej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym,
- zbiory ziemniaków ocenia się na 9,0 mln t, tj. o 13,6% mniej od zbiorów uzyskanych w 2005 r.,
- zbiory buraków cukrowych szacuje się na 9,7 mln t, tj. o 18,6% mniej od ubiegłorocznych,
- zbiory warzyw gruntowych ocenia się na 4,1 mln t, tj. o 14,1% mniej niż w roku ubiegłym,
- zbiory owoców z drzew szacuje się na 2,7 mln t, tj. o 11,0% więcej do niskiej produkcji z 2005 r.,
- zbiory owoców jagodowych szacuje się na 0,5 mln t, tj. 0,7% więcej od produkcji uzyskanej w roku ubiegłym.

¹⁾Informacja zawiera wyniki drugiego w br. tzw. przedwynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, II pokosu traw łąkowych, warzyw i owoców, opracowane na podstawie wstępnych wyników reprezentacyjnego badania „Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów, pogłowie zwierząt gospodarskich”, reprezentacyjnego badania plonów zbóż oraz szacunków i ekspertyz rzeczoznawców terenowych i centralnych GUS.

Opracowanie: **Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska**
Kontakt w sprawach merytorycznych: Ewa Cypelt, tel. (0-22) 608 33 79; St. Niszczoła, tel. (0-22) 608 33 53

Rozpowszechnianie: **Wydział Obsługi Prasowej:** tel. (0-22) 608 38 04, 608 31 57, 608 34 91, fax (0-22) 608 38 68, 608 38 86,
e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl
Stanowisko prasowe w CIS (do bezpośredniego odbioru materiałów prasowych) czynne w dniach publikowania o godz. 14:00
Internet: www.stat.gov.pl

W bieżącym roku na kształtowanie się wielkości produkcji roślinnej miały wpływ przede wszystkim:

- ◆ zwiększenie w porównaniu do roku ubiegłego powierzchni zasiewów zbóż ogółem (o ok. 0,7%), zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (o ok. 0,9%), rzepaku i rzepiku (o ok. 13,4%), a także niewielki wzrost powierzchni uprawy ziemniaków (o ok. 1,5%);
- ◆ zmniejszenie powierzchni uprawy buraków cukrowych (o ok. 8,4%);
- ◆ niedobór wilgoci w glebie jesienią 2005 r., który opóźnił siewy, wschody i rozwój ozimin;
- ◆ długa i ciepła jesień, która pomimo braku znaczącej poprawy stanu uwilgotnienia gleby pozwoliła na dość dobre wyrośnięcie roślin przed wejściem upraw w stan zimowego spoczynku;
- ◆ na ogół korzystne warunki zimowania zarówno zbóż ozimych jak i rzepaku ozimego – niewielkie straty zimowe i wiosenne (zaorano 1,9% powierzchni zasianej zbóż ozimych i około 2,9 % powierzchni zasianej rzepaku ozimego);
- ◆ na ogół dobry stan ozimin po zimie;
- ◆ opóźniona wiosna i zmienne warunki uwilgotnienia gleby oraz niskie temperatury wiosną, które opóźniły siewy i kiełkowanie zbóż jarych, buraków cukrowych oraz warzyw gruntowych, rzepaku i rzepiku jarego, a także hamowały wzrost roślin w początkowej fazie wegetacji;
- ◆ poprawa warunków agrometeorologicznych na początku maja korzystnie wpłynęła na zasiewy zbóż, rzepaku i rzepiku oraz wzrost roślinności łąkowej, zaś stosunkowo niskie temperatury w III dekadzie maja hamowały tempo rozwoju roślin;
- ◆ pogłębiająca się od III dekady czerwca susza glebowa spowodowała słabsze nalewanie ziarna zbóż, rzepaku i rzepiku, a także niekorzystnie wpłynęła na wzrost i rozwój innych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych;
- ◆ przedłużający się okres występowania wysokich temperatur i silnego usłonecznienia przy utrzymującym się deficycie wody w glebie spowodował słabe nalewanie ziarna zbóż oraz skrócenie okresu wegetacji zbóż i przyspieszenie żniw;
- ◆ ulewne deszcze, jakie wystąpiły w sierpniu spowodowały utrudnienia w sprzęcie zbóż, a także porastanie nie zebranego ziarna w kłosie;
- ◆ sierpniowe deszcze spowodowały podtopienia pól, a rejonami również powódzie, wyrządzając szkody w uprawach, nie pozwalając na sprawne zakończenie zbioru zbóż oraz innych roślin kończących wegetację w sierpniu (np. cebuli);

- ◆ duże uwilgotnienie gleby utrzymujące się przez cały sierpień i I dekadę września poprawiło warunki wegetacji roślin okopowych, warzyw gruntowych, a także roślinności na trwałych użytkach zielonych;
- ◆ wzrost uwilgotnienia gleby w sierpniu i na początku września sprzyjał wschodom i wzrostowi rzepaku ozimego.

Zboża

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania „Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów i pogłowie zwierząt gospodarskich” oraz według drugiego (przedwynikowego) szacunku **powierzchnia uprawy zbóż ogółem** (zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno, gryką, prosem i pozostałymi zbożowymi) wyniosła blisko 8,4 mln ha i była większa od ubiegłorocznej o 0,7% oraz zbliżona do średniej powierzchni z lat 2001-2005.

Plony zbóż ogółem oszacowano na 26,2 dt/ha tj. o 18,9% mniej niż w 2005 r., zaś w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 plony były niższe o 17,9 %.

Zbiory zbóż ogółem szacuje się na 22,0 mln t, tj. o blisko 5,0 mln t (o 18,4%) mniej niż w 2005 r. i blisko 4,8 mln t (o 17,9%) mniej od średniej z lat 2001-2005.

Powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ocenia się na ok. 8,0 mln ha, tj. o 0,9% więcej od zasiewów ubiegłorocznych.

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 25,8 dt/ha, tj. o 18,1% mniej niż w 2005 r. i o 16,5% mniej od średniej z lat 2001-2005.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 20,6 mln t, tj. o 4,3 mln t (o 17,3%) mniej od ubiegłorocznych i o 4,2 mln t (o 16,9%) mniej od średnich zbiorów z lat 2001-2005, w tym:

- pszenicy na 7,1 mln t, tj. o 19,4% mniej niż w 2005 r.,
- żyta na ponad 2,6 mln t, tj. o 22,3% mniej od uzyskanych w roku ubiegłym,
- jęczmienia na ok. 3,2 mln t, tj. o 10,7% mniej od ubiegłorocznych,
- owsa na niespełna 1,1 mln t, tj. o 20,4% mniej niż w 2005 r.,
- pszenżyta na ponad 3,2 mln t, tj. o 16,9% mniej od uzyskanych w roku ubiegłym,
- zbiory mieszanek zbożowych na 3,4 mln t, tj. mniej od ubiegłorocznych o 13,6%.

Tabl. 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2005	2006 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2005=100
Ogółem				
Powierzchnia w mln ha	8,4	8,3	8,4	100,7
Plony z 1 ha w dt	31,9	32,3	26,2	81,1
Zbiory w mln ton	26,8	26,9	22,0	81,6
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi				
Powierzchnia w mln ha	8,0	7,9	8,0	100,9
Plony z 1 ha w dt	30,9	31,5	25,8	81,9
Zbiory w mln ton	24,8	24,9	20,6	82,7

a) Przeciętne roczne b) Szacunek przedwynikowy.

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy kukurydzy** przewidzianej do zbioru na ziarno wynosi ok. 309 tys. ha, tj. o 8,8% mniej niż w roku ubiegłym (o 6,3% mniej niż średnia z lat 2001-2005).

Plony kukurydzy uprawianej na ziarno szacuje się na 42,2 dt/ha, tj. o 26,4% mniej niż w roku ubiegłym, a **zbiory** na nieco ponad 1,3 mln t, tj. o 32,9% mniej niż w 2005 r.

Sierpniowe ulewne i nawracające deszcze zakłócały lub wręcz uniemożliwiały sprawne przeprowadzenie żniw. W końcu sierpnia na polach w województwach północnych pozostawało do zebrania około 20% powierzchni uprawy pszenicy i pszenżyta oraz około 10% jęczmienia i żyta.

Niekorzystne warunki podczas nalewania ziarna oraz żniw spowodowały znaczne pogorszenie jakości zebranych zbóż. Część upraw zbóż początkowo dotknięta suszą, a następnie silnym porastaniem ziarna w kłosach będzie miała jedynie wartość paszową.

Rzepak i rzepik

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku** ozimego i jarego łącznie wyniosła 0,6 mln ha i była większa o ok. 13,4% od ubiegłorocznej.

Plony rzepaku i rzepiku ocenia się na 25,4 dt/ha tj. o 0,9 dt/ha (o 3,4%) mniej od uzyskanych w 2005 r.

Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na blisko 1,6 mln t, tj. o 9,3% więcej niż w roku ubiegłym.

Tabl. 2. Produkcja rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	2001-2005 ^{a)}	2005	2006 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2005=100
Powierzchnia w mln ha	0,5	0,6	0,6	113,4
Plony z 1 ha w dt	24,6	26,3	25,4	96,6
Zbiory w tys. t	1178,4	1449,8	1583,9	109,3

a) Przeciętne roczne b) Szacunek przedwynikowy.

W bieżącym roku na zwiększenie zbiorów rzepaku i rzepiku wpływ miało zwiększenie powierzchni uprawy zarówno rzepaku i rzepiku ozimego (o ok. 12,5%) oraz jarego (o 26,9%), plony rzepaku i rzepiku ozimego i jarego były jednak niższe od ubiegłorocznych (odpowiednio o 3,3% i 7,4%). Na zmniejszenie plonowania rzepaku i rzepiku wpłynęło zbyt małe uwilgotnienie gleby w czerwcu i lipcu powodujące niedostateczne wykształcenie nasion w łuszczykach, a także straty podczas zbiorów spowodowane opadami deszczu występującymi w końcu lipca i w I dekadzie sierpnia, gdy na polach północnych województw Polski pozostawało jeszcze do zbioru ok. 10% powierzchni rzepaku.

Ziemniaki

Ocenia się, że **powierzchnia uprawy ziemniaków** zajmuje około 0,6 mln ha i jest większa od ubiegłorocznej o 1,5%.

Niskie temperatury powietrza i gleby utrzymujące się na przeważającym obszarze kraju w okresie wczesnej wiosny wydłużyły sadzenie i wschody ziemniaków, a brak dostatecznego uwilgotnienia gleby od III dekady czerwca i w lipcu spowodował słabszy przyrost masy bulw i przedwczesne zasychanie naci odmian wczesnych i średnio wczesnych.

Poprawa warunków wilgotnościowych w sierpniu spowodowała wznowienie intensywnego wzrostu odmian średnio-późnych i późnych. W końcu sierpnia na plantacjach ziemniaków pojawiły się objawy porażenia roślin przez zarazę ziemniaka.

Szacuje się, że **plony ziemniaków** wyniosą 150 dt/ha i będą o 26 dt/ha (o 14,8%) niższe od ubiegłorocznych. Jakość ziemniaków z tegorocznych zbiorów będzie słabsza z powodu deformacji bulw spowodowanej wtórnym wzrostem, dużej ilości bulw drobnych oraz uszkodzonych przez rolnice i drutowce.

Zbiory ziemniaków, ze względu na znaczne zmniejszenie plonowania, ocenia się na ok. 9,0 mln t, tj. o blisko 1,4 mln t (o 13,6%) mniej od ubiegłorocznych.

Tabl. 3. Produkcja ziemniaków

Wyszczególnienie	2001-2005 ^{a)}	2005	2006 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2005=100
Powierzchnia w mln ha	0,8	0,6	0,6	101,5
Plony z 1 ha w dt	180	176	150	85,2
Zbiory w mln t	14,6	10,4	9,0	86,4

a) Przeciętne roczne b) Szacunek przedwynikowy.

Buraki cukrowe

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy buraków cukrowych** w br. wynosi 262,0 tys. ha i jest o 8,4% mniejsza od ubiegłorocznej.

Siewy buraków cukrowych rozpoczęte pod koniec II dekady kwietnia kontynuowano do połowy maja. Wyraźne ocieplenie, które odnotowano na początku maja, przy dobrym uwilgotnieniu gleby sprzyjało wzrostowi buraków cukrowych, a głębokie uкорzenie pozwoliło na zmniejszenie skutków czerwcowej i lipcowej suszy. Sierpniowe opady przyczyniły się do szybkiego odbudowania aparatu asymilacyjnego buraków cukrowych i rozpoczęła się wtórna wegetacja. Następował szybki przyrost masy liści, a następnie korzeni.

Zbiory buraków cukrowych szacuje się na ok. 9,7 mln t, tj. mniej od ubiegłorocznych o ponad 18,6%.

We wrześniu buraki cukrowe znajdowały się w fazie intensywnego przyrostu masy, a opóźnienie kampanii cukrowniczej wydłuży okres wegetacji, co może zwiększyć prognozowane zbiory.

Siano łąkowe

Warunki wegetacji roślinności łąkowej po zbiorze I pokosu były bardzo złe. Zbyt mała ilość opadów w końcu czerwca i w lipcu oraz bardzo wysokie temperatury powietrza nie sprzyjały wzrostowi roślinności łąkowej. Zakłócenia w przyroście biomasy II pokosu spowodowane suszą uwiarydzczyły się przesunięciem terminu sprzętu. Jeszcze we wrześniu na części łąk prowadziło się zbiór II pokosu traw.

Wstępnie szacuje się, że plony II pokosu z łąk w przeliczeniu na siano były o ok. 25% niższe od ubiegłorocznych.

W sierpniu i we wrześniu warunki wzrostu roślinności na trwałych użytkach zielonych uległy zdecydowanej poprawie. Dostateczne uwilgotnienie gleby powodowało intensywny przyrost biomasy.

Warzywa gruntowe

Warunki agrometeorologiczne w czasie tegorocznego sezonu wegetacyjnego, były wyjątkowo niekorzystne dla wzrostu warzyw gruntowych. Na przeważającym obszarze kraju siewy większości gatunków przebiegały z opóźnieniem, a warunki dla wschodów roślin były niekorzystne. Susza glebowa utrzymująca się na przeważającym obszarze kraju od połowy czerwca do końca lipca w znacznym stopniu wpłynęła na niższe plonowanie warzyw gruntowych, zwłaszcza cebuli oraz warzyw korzeniowych i kapustnych. Niekorzystne warunki agrometeorologiczne podczas wegetacji miały mniejszy wpływ na wysokość plonów warzyw ciepłolubnych, zwłaszcza pomidorów. Sierpniowe opady deszczu przyczyniły się do poprawy warunków wegetacji roślin, co nie zrekompensowało niekorzystnego wpływu długotrwałej suszy na ich wzrost i rozwój.

Szacuje się, że przy zmniejszonej w porównaniu do roku ubiegłego powierzchni uprawy większości podstawowych gatunków warzyw gruntowych i przy niższym ich plonowaniu, łączne zbiory warzyw gruntowych wyniosą ok. 4,1 mln t i będą o 14,1% niższe od ubiegłorocznych. Największy spadek produkcji (o ok. 19%) przewiduje się dla cebuli, która ze względu na płytki system korzeniowy, najbardziej ucierpiała z powodu przedłużającej się suszy. Ponadto cebula z tegorocznych zbiorów słabo dosychała i nie wykształciła prawidłowo zewnętrznej łuski.

Tabl. 4. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2005	2006 ^{b)}	
	w tys. t			2005=100
Ogółem	4653	4785	4110	85,9
kapusta	1365	1320	1100	83,3
kalafior	205	204	182	89,0
cebula	701	714	578	81,0
marchew jadalna	861	929	786	84,6
buraki ćwikłowe	365	356	298	83,6
ogórki	280	257	240	93,1
pomidory	235	232	227	97,9
pozostałe ^{c)}	641	772	700	90,6

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwynikowy. c) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Owoce z drzew

Drzewa owocowe przezimowały na ogół dobrze, z wyjątkiem drzew brzoskwiń i moreli, które jednak ucierpiały z powodu silnych mrozów podczas ostatniej zimy. Kwitnienie drzew na przeważającym obszarze kraju było opóźnione, jednak w bieżącym roku nie wystąpiły majowe przymrozki. Susza występująca na przeważającym obszarze kraju od połowy czerwca do końca lipca nie sprzyjała wzrostowi owoców.

Szacuje się, że tegoroczne zbiory owoców z drzew wyniosą ok. 2,7 mln t, tj. o 11,0% więcej od stosunkowo niskiej produkcji roku 2005. Według przedwynikowego szacunku wyższe od ubiegłorocznych będą zbiory wszystkich gatunków owoców z drzew, z wyjątkiem brzoskwiń i moreli, których produkcja będzie znacznie mniejsza ze względu na zdecydowanie niższe plony (wynikające z uszkodzeń powstałych podczas ostatniej zimy oraz z niekorzystnych warunków w czasie kwitnienia oraz wzrostu owoców). Szacuje się, że w porównaniu do ubiegłorocznej najbardziej zwiększyła się produkcja wiśni, (o 30,5%), których zbiory w poprzednim sezonie były wyjątkowo niskie.

Zbiory jabłek, według przedwynikowego szacunku, będą o 10,6% większe od dość niskich ubiegłorocznych, pomimo niezbyt korzystnych warunków meteorologicznych w czasie kwitnienia jabłoni oraz przedłużającej się letniej suszy.

Przewiduje się, że plony i zbiory gruszek będą zbliżone do niskich ubiegłorocznych, na co wpływ miały niekorzystne dla tego gatunku warunki wegetacji.

Tabl. 5. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2005	2006 ^{b)}	
	w tys. t			2005=100
Ogółem	2762	2422	2689	111,0
jabłonie	2325	2075	2296	110,6
grusze	79	59	60	100,8
śliwy	114	91	98	107,1
wiśnie	177	140	182	130,5
czereśnie	43	38	38	101,5
pozostałe ^{c)}	24	19	15	81,2

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwynikowy. c) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Szacuje się, że zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosą około 0,5 mln t, tj. o 0,7% więcej od uzyskanych w roku ubiegłym. Ocenia się, że w stosunku do roku ubiegłego wystąpił niewielki wzrost produkcji większości gatunków owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych. Szacuje się, że zbiory malin będą niższe od rekordowych ubiegłorocznych, na skutek lipcowej suszy powodującej drobnienie i zasychanie owoców oraz sierpniowych deszczy i wiatrów, które zniszczyły owoce jesiennych odmian malin. Nieco niższe od ubiegłorocznych będą zbiory agrestu, co wynika jedynie z ograniczenia powierzchni uprawy tego gatunku.

Tegoroczne zbiory truskawek (wiosenne i jesienne) wyszacowano na 189 tys. t, tj. na poziomie nieco wyższym od ubiegłorocznego. Susza przypadająca na okres zbiorów i związane z nią skrócenie okresu owocowania, podobnie jak w poprzednim sezonie wegetacyjnym, były przyczyną ograniczenia potencjalnej produkcji.

Tabl. 6. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2005	2006 ^{b)}	
	w tys. t			2005=100
Ogółem	475	500	503	100,7
truskawki	179	185	189	102,3
maliny	51	65	54	82,1
porzeczki	181	187	196	104,8
agrest	22	17	17	99,2
pozostałe ^{c)}	41	46	48	103,9

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwzrostowy. c) Aronia, borówka wysoka i inne.